

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_B_PD_2.SADA_09

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2B-PD-2.sada-č.09

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: říjen 2012

Název DUM: Kateřina II. Veliká

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 8.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: Rusko, Kateřina II. Veliká, rusko-turecká válka, Suvorov, Pugačev, dělení Polska, osvícenský absolutismus

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se s osobou a vládou Kateřiny II., její snahou vytvořit z Ruska evropskou velmoc. Na konci prezentace odpoví na kontrolní otázky.

Kateřina II. Veliká

Kateřina II. Veliká (1762 – 1796)

- ❖ rodným jménem Sofie Frederika Augusta z Anhaltu-Zerbstu
- ❖ přijala jméno **Jekatěrina Alexejevna**
- ❖ manželka synovce carevny Alžběty I. Petrovny (1741 – 1761) Petra Fjodoroviče (1761 – 1762)
- ❖ vlády se ujala poté co byl **Petr III.** po spiknutí sesazen a ve vězení zabit
- ❖ v **sedmileté válce** (1756 – 1763) bylo Rusko spojencem Rakouska a po nástupu Petra III. Pruska, Kateřina spojení ukončila

- ❖ po smrti polského krále Augusta III. (+1763) zasáhla s Pruskem do volby jeho nástupce
- ❖ r. 1764 s **Fridrichem II.** uzavřela dohodu na „ochranu“ polské ústavy, králem byl zvolen **Stanislav Poniatowský** (1764 – 1795)
- ❖ **I. rusko-turecká válka** (1768 – 1774)
- ❖ r. 1768 Rusové ovládli **Valašsko a Moldavsko**, porazili **krymské Tatary**, r. 1770 zničili **turecké loďstvo**
- ❖ další úspěchy zastavil zákrok **Pruska a Rakouska**, mor v armádě a povstání **kozáků v Povolží** (1773 – 1775, vedl je **Jemeljan Pugačov**, který se vydával se za Petra III.)

Petr III.

*Jemeljan
Pugačov*

- ❖ r. 1774 uzavřen mír = Rusko získalo **pevnosti v Černomoří**, ruské loďstvo **svobodu plavby a obchodu** v tureckých mořích a přístavech, **Krym** nezávislý na Turecku
- ❖ byla prohlášena „ochránkyní pravoslavného obyvatelstva“ v turecké říši
- ❖ r. 1783 byl připojen Krymský chanát
- ❖ **II. rusko-turecká válka (1787 –1792)**
- ❖ spojenectví s **Rakouskem (Josef II.)**
- ❖ vítězství **generála Suvorova a admirála Ušakova**, obsazení **Moldavska a Besarábie**
- ❖ Kateřina zamýšlela dobýt Istanbul a obnovit byzantskou říši
- ❖ postup Ruska zastavil spolek severních mocností (Prusko, Anglie, Holandsko a Švédsko) = **rusko-švédská válka (1788–1790)**
- ❖ r. 1792 uzavřelo Rusko s Tureckem mír = získalo **Krym**, ale
 - muselo vyklidit **rumunská knížectví**

generál Suworov

*poslední polský král Stanislav
Poniatowský*

admirál Ušakov

- ❖ podílela se na dělení Polska, první r. 1772 s Pruskem a Rakouskem, druhé r. 1793 s Pruskem, r. 1794 vypuklo povstání **Tadeusze Kosciuszka**, s cílem osvobodit Polsko, poraženo Suvorovem a třetí (definitivní) r. 1795 s Pruskem a Rakouskem = **Polsko přestalo existovat** (do r. 1918)
- ❖ dopisovala si s předními **osvícenci** = Voltaire, Montesquieu, Diderot, ...
- ❖ **osvícenský absolutismus** = považovala se za osvícenou panovnici a velkou reformátorku **X** většina reforem neuskutečněna
- ❖ pro většinu obyvatel (nevolníků) se nic nezměnilo
- ❖ školství zůstalo na stejné úrovni, asi 97 % obyvatel neumělo číst a psát
- ❖ kolonizace **Povolží** a **pobřeží Černého moře** (gubernátorem G. Potěmkin), zakládání měst za **Uralem**
- ❖ odpůrkyně **Francouzské revoluce**

Otázky a úkoly:

1. Odkud Kateřina II. pocházela, jak se stala carevnou?
2. Kdo byl hlavním nepřítelem Ruska, s jakým výsledkem skončily jejich války?
3. Proč přestal existovat polský stát?
4. Kdo byli: J. Pugačev, Suvorov, a Kosciuszko?
5. Jaké měla její vláda důsledky pro Rusko?

Literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. Dějepis 7 pro ZŠ a VG UČ. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4.

Obrázky:

Kateřina. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-03]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rokotov_Portrait_Catherine_II.jpg

Petr. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-03]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Coronation_portrait_of_Peter_III_of_Russia_-1761.JPG

Pugačov. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-03]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pugachyov.jpg>

Suvorov. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-03]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Suvorov_Alex_V.jpg

Ušakov. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-03]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:AdmFFUshakoffByBazhanoff-e.jpg>

Poniatovski. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-03]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Stanis%C5%82aw_August_Poniatowski_by_Johann_Baptist_Lampi.PNG

Hypertextový odkaz ze dne 3. 10. 2012

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Partitions_of_Poland.png